

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK VII.

ČÍSLO 4.

Štábní kapitán general. štábu FRANTIŠEK VEJMELKA:

Dělostřelectvo přímého doprovodu.

Čeho může pěchota od něho požadovati. — Způsob akce tohoto dělostřelectva. — Realisace spojení tohoto dělostřelectva s pěchotou, již doprovází.

I. Dělostřelectvo přímého doprovodu.

Článek 329. polního řádu ve stati „Divise v útoku“ zní:

„Někdy se však přes všechna opatření boje setkává pěchota s odporem, který musí zlomit, nečekajíc na pomoc svého dělostřelectva pro přímou podporu. Velitel se vynasnaží přispěti jí tím, že dá vyvinouti co největší ochrannou palbu a vytvoří tak jakousi ohradu, v níž pěchota operuje svými vlastními prostředky, zvláště těžkými kulomety a doprovodnými zbraněmi. Může-li se předpokládati, že dojde k takové situaci, lze právem přidělití pěchotě jednotky doprovodného dělostřelectva. Jest ovšem nevýhodné odebrati částice dělostřelectvu divise; tato nevýhoda se dá odstraniti zavedením zvláštního tanku, nebo lehké pěchotní houfnice.“

Z tohoto článku polního řádu vidíme, že ti, kteří sestavovali náš polní řád na základě válečných zkušeností na všech frontách, hlavně ale na frontě západní, byli pamětlivi toho, aby pěchota nikdy nebyla zbavována vydatné a účinné podpory dělostřelecké palby, ať je v jakékoliv situaci.

Během útoků v roce 1915 na západní frontě se shledalo, že pěchota, čím se po vyražení útoku více vzdalovala od své výchozí základny, tím více potřebovala, aby její dělostřelectvo znovu zasáhlo proti jednotlivým odporům. Avšak tato pomoc byla nesnadněji a nesnadněji poskytována pro nedostatek a obtíže spojení, pro nemožnost pozorovati palbu a pod. Přes veškeré snahy zlepšiti tento stav, vždy zůstaly některé nebezpečné cíle, které bránily postupu pěchoty, a které musily býti ihned umlčeny pro zachování útočného elánu a pro využití úspěchu. Podle těchto poznatků, které často stály mnoho krve, bylo rozhodnuto, aby každý prapor pěchoty v útoku disponoval svým vlastním dělostřelectvem doprovodným.

Hlavní úlohou doprovodného dělostřelectva jest podporovati postup pěchoty ničením nepředvídaných nebo nezničených malých odporů. Tyto cíle mohou býti velmi různé. Jeden z hlavních a nejčastějších jsou nepřátelské kulomety, jak v krytech, tak i volně umístěné; kromě nich i nepřátelské doprovodné zbraně, tanky, příliš nepoddajná pěchota, ba i letadla a j.

Nezničené nebo nepředvídané malé odpory se potom objevují ve všech fázích bojů jak ve válce na frontě opevněné, tak ve válce pohybné. Jisto jest, že na opevněné frontě budou snad méně časté, poněvadž posice nepřítelovy jsou známy a podléhají dokonalému,

systematickému ničení, útok jest obyčejně prostorově omezen a veden s velkým množstvím dělostřelectva. Zato v pohybné válce, kdy postup pěchoty obyčejně musí býti velice rychlý, kdy máme většinou jen kusé zprávy o posicích nepřítelových a disponujeme nejen omezeným dělostřelectvem, nýbrž i malým množstvím střeliva, a rychlým postupem pěchoty, se znesnadní spojení její s dělostřelectvem přímé podpory, vyskytnou se ony nebezpečné malé odpory hojněji. Nebude-li v tomto případě pěchota míti s sebou zbraně, kterými může ihned umlčeti nepřítele, mohou v postupu velmi snadno nastati nebezpečné zastávky, ba může se útok i zcela zastaviti. Pěchota musí vždy býti tak vyzbrojena, aby mohla svými zbraněmi dosíci převahy palby. Známe ze zkušenosti velmi dobře, jak nesnadno jednotka pěchoty zahajuje znovu útok, když již byla jednou před tímž cílem zastavena. Ovšem, nesmí se předpokládati, že doprovodné zbraně umlčí všechny odpory — jejich působnost jest omezena.

Francouzská armáda dala svým praporům kanon 37 mm a moždíř Stokesův, čímž se provisorně rozřešila otázka přímého doprovodu zbraní jak pro střelbu plochou, tak pro střelbu strmou. Německá armáda věnovala v oboru doprovodných zbraní hlavní pozornost minometům (Minenwerfer) malých i středních ráží. Kromě toho zhusta dávala praporům v přední linii svůj polní kanon 77 mm. Dále měli Němci protitankovou pušku 13 mm.

Ostatní armády se snažily rozřešiti tuto palčivou a naléhavou otázku buď prvním nebo druhým způsobem, totiž buď minometem, nebo kanonem, nebo i oběma způsoby. Anglická armáda užívala k tomu cíli horského kanonu i houfnice. Všechny armády čas od času dávaly pěchotě čtyři polního dělostřelectva. Ať jest jakkoliv, otázka doprovodného dělostřelectva pěchoty během světové války nebyla definitivně rozřešena, neboť pro naléhavou potřebu byly pěchotě přidávány buď prostředky, které byly právě k dispozici, anebo ty, které bylo lze snadno vyráběti. Proto se nesmíme diviti, že výsledky těchto zbraní byly mnohdy méně cenné, ba velmi pochybné. Snadno si můžeme představití souboj kanonu na příklad 37 mm, který musí páliť jen přímo, s nepřátelským kulometem. Dělo bývá ve většině případů mnohem viditelnější a tím zranitelnější i jeho obsluha; srovnáme-li kromě toho množství ran, vypálených kulometem s dělem, bude neúspěch tohoto souboje značně pravděpodobný pro dělo. Tímto malým příkladem chci jen ukázati, že ve válce jen materiál zavinil, bylo-li doprovodné dělostřelectvo někdy bezmocné, a bude jím i nadále, nebude-li jeho materiál řádně prostudován a přizpůsoben boji, pro nějž jest určeno. Naopak, bude-li jeho materiál studován a vyhoví-li dobře situaci, poskytne pěchotě mocné a bezpečné podpory.

Po válce na podkladě zkušeností byly stanoveny podmínky, kterým musí vyhovovati doprovodné zbraně pěchoty. Podle toho se studují a zkoušejí nové druhy. Dosud možno říci, že žádná z předních mocností nerozřešila tento ožehavý problém doprovodné zbraně úplně. Podmínky, jimž má zbraň vyhovovati, jsou všeobecně tyto:

1. Možnost palby ploché i strmé tak, aby mohla zasáhnouti všechny cíle v zákrytu i kryté.

2. Střely dostatečně průbojné — užití proti tankům — a účinné, ale dosti lehké, aby bylo možné snadné zásobování. Počáteční rychlost až kolem 400 m.

3. Přesnost, což znamená značnou úsporu střeliva a rychlé zničení cíle. Účinná palba do 2500 m, donosnost na 4 km. Tato velká

donosnost jest nezbytná proto, aby mohla zbraň bojovati s kulomety, při čemž nutno uvažiti, že zbraň bude obyčejně vzdálena asi 300 až 800 m za první linie vlastní, a třeba pomyšleti, že se nepřítel učlení do hloubky. Kromě toho je velké donosnosti i proto třeba, aby za postupu pěchoty nemusila zbraň tak často měniti svou palebnou posici.

4. Poměrná lehkost, snadná pohyblivost, co největší nezranitelnost, velké postřelované pole, jednoduché zařízení a snadné opravování.

5. Možnost palby proti letounům, jelikož letouny budou bojovým prostředkem, který nikterak nebude váhati, aby napadl vojsko v první bojové linii.

Šlo by o palbu proti letounům do maximální výšky asi 700 m, jejímž účelem jest letce spíše zastrašiti a nedovoliti mu slétnouti níže.

Tyto podmínky jsou namnoze zřejmě protichůdné a doposud se neví, zda by se podařilo je uskutečniti v jedné zbraní. Většina odborných studií, které jsem až dosud četl, obyčejně zakončuje vývody, že k splnění podmínek žádaných pěchotou je třeba dodati jí zbraně dvě, a to:

— kanon-houfnici lehkou — pěchotní, která by byla vybavena na způsob horského kanonu, a

— těžký kulomet — ráže kolem 20 mm, s hlavním účelem obrany proti letadlům.

Po stránce přemísťování děla jsem toho názoru, že jest lépe mimo bitvu naložiti je na soumary (nebo véztí na voze), za boje aby je táhla obsluha (soumar na vlastních kolečkách, nebo je též naložiti na soumary), než připráhati k němu motor; tím by se stalo na bitevním poli viditelným, snadno zranitelným, a kdyby se motor porouchal, nesnadno by bylo jej nahraditi. Vše to nutí dáti dělu i motoru pancér a tak se dostaneme k tanku, s tím rozdílem, že jeho motorové rychlosti bude velmi špatně využito.

Ve válce pohybné, vedené na široké frontě v nepřehledném, členitém, nebo pokrytém terénu, nestačí vlastní organické zbraně pěchoty a podpora dělostřelectva přímé podpory bude velmi nesnadná pro rozlehlost a nemožnost pozorovati palbu. Polní řád v článku 328 předvídá, že pro tyto případy „bude často nutno podříditi dělostřelectvo velitelům brigád aneb útočných skupin, kteří se jediné stanou v té chvíli schopnými jednati včas podle toho, jak boj se rozvíjí.“ Přes to přese vše však slovem „útočná skupina“ možno rozuměti ve většině případů pluk a jen výjimečně prapor, ač v našich budoucích bojích bude rozhodně i prapor míti významnou úlohu. Tak dále se předvídá, že prapor pěchoty bude v situaci, kdy snad nebude moci obdržeti podpory dělostřelectva od svého nadřízeného velitelství, jest ono velitelství plně oprávněno přidati mu četú horského (polního dělostřelectva).¹⁾ Toto přidávání bude tím častější, nebude-li prapor míti své vlastní zbraně pro tento cíl. Avšak rozhodně se vyskytnou takové případy i tenkrát, bude-li prapor úplně vyzbrojen podle nejnovějších požadavků, a to proto, jak jsem již řekl, že doprovodné zbraně nikterak nestačí na zničení (neutralisování) všech odporů jednak pro omezené množství střeliva, jednak pro omezenou donosnost a mohutnost. V těchto případech vynikne

¹⁾ Jest velmi nevýhodné odnímáti malé části dělostřelectvu divise, protože jen soustředěnou palbou dosáhneme žádaných výsledků, ale naopak nesmí pěchota zůstatí v boji bez dělostřelectva.

zajímavý problém — řešení součinnosti dělostřelectva přímého doprovodu s doprovodnými zbraněmi pěchoty.

Zajímavá je též otázka obsluhy a velitele u doprovodného dělostřelectva pěchoty. Mnozí jsou toho názoru, že jen dělostřelci mohou být takto přidělováni k pěšímu pluku. Pokud se týče obsluhy, souhlasím, ale pokud jde o velitele důstojníky a vedoucí poddůstojníky, jsem názoru opačného.

Vedoucí činitelé u dělostřelectva přímého doprovodu pěchoty musejí dokonale znáti boj pěchoty, to jest všechny její potřeby, kterých vyžaduje v boji útočném i obranném, protože v mnohých případech bude moci pěchota v první linii velmi nesnadno předati své žádosti veliteli dělostřelectva přímého doprovodu. Vždyť bude-li pěchota potřebovati nutné a rychlé pomoci, bude zajisté v obtížné situaci, neboť jinak by podpory nepotřebovala, a tím bude mít jen omezené možnosti spojení (terén silně ostřelovaný, nesnadné vyslání znaků, tím méně spojky).²⁾ Proto bude pro pěchotu výhodnější, budou-li veliteli dělostřelectva přímého doprovodu dobří důstojníci, poddůstojníci pěchoty, kteří svou kariéru začali u pěší zbraně, úplně znali jejích požadavků, předností i nevýhod. Myslím, že jest snadnější a rychlejší, naučiti se zacházeti s dělem, poznati materiál, teorii střelby, jakož i všechny mířící přístroje, nežli se podrobně učit dnešnímu nesnadnému a komplikovanému pěšímu boji a taktice malých jednotek.

Toto řešení má nevýhodu při součinnosti ve spojení s ostatním dělostřelectvem divise. Tomu by se dalo pomoci tím, že by byl zřízen pro velitele, důstojníky i poddůstojníky baterií dělostřelectva přímého doprovodu kurs při učilišti pro dělostřelectvo, a že by byli přikazováni na dlouhodobou zkušenou dělostřelectvu (pak i během větších cvičení nebo po dobu cvičné střelby), kde by nejen byli prvními důstojníky u baterie, nýbrž převzali by i velení baterií, aby poznali taktiku dělostřelectva.

Pro další studii o tomto dělostřelectvu беру za podklad, že pluk pěchoty již má baterii čtyř oněch ideálních děl, to jest lehkých kanonů-houfnic, nebo že kanony-houfnice mohou být kus po kuse organicky přidělovány praporu. Mimo to každý prapor může mít četu těžkých kulometů velké ráže o dvou kulometech — nebo budou v pluku sloučeny v rotu.

Dělostřelectva přímého doprovodu, přiděleného z oddílů divisiho dělostřelectva bude použito:

u horského kanonu neboli houfnice³⁾ skoro stejně jako vlastní baterie pěšího pluku, ovšem bude-li mít stejná pojítka.

Polního dělostřelectva musí být nezbytně užito asi v tom smyslu, jako se užívá polního dělostřelectva přímé podpory. Jeho materiál a přípravek k tomu nezbytně nutí, nechceme-li je jinak vydati úplně zkáze v předních liniích bojiště.

II. Čeho může pěchota požadovati od dělostřelectva přímého doprovodu.

Nejvíce se bude od doprovodného dělostřelectva požadovati za útoku pěchoty v pohybné válce. Zabývájme se tedy nejdříve požadavky pěchoty v této důležité bitevní fázi.

²⁾ Za boje častokrát sama pěchota v první linii přesně neví, kde je, tedy tím nesnadněji může přesně určit polohu nebezpečných odporů.

³⁾ Houfnice bude užito jen v krajním případě (pro nesnadnou dopravu).

Ve většině případů bude baterie dělostřelectva přímého doprovodu pluku rozdělena jednotlivým praporům buď po jednom nebo po dvou dělech. Zdá se, že baterie bude jen jakési výcvikové, administrativní a zásobovací těleso. Nebo může být lehký kanon-houfnice organicky přidán praporu pěchoty.

U praporu bude dělo⁴⁾ palebnou zálohou, kterou bude moci buď velitel praporu nebo i velitel roty nabýti palebné převahy. Té jest nezbytně třeba jednak k vynucení postupu na místě zadrženém, anebo na místě dříve zvoleném k hlavnímu útočnému úsilí.

Předpokládejme, že prapor v útoku má dvě děla přímého doprovodu, to jest asi maximum, jež může prapor pěchoty obdržeti.

Dělostřelecké p ř í p r a v y ú t o k u mohou se obě děla účastniti jen tenkrát, mají-li hojnost střeliva. Obvyčejně však půjde o zničení (neutralisování) několika cílů dobře volených, na př. o zničení zvláště nebezpečných kulometů, jež nemůže dělostřelectvo přímé podpory zasáhnouti, buď že jsou příliš blízko vlastním liniím, nebo z jiných vážných důvodů. Výhodné bude, když se před vyražením k útoku umístí alespoň jedno dělo co nejvíce vpřed, aby mohlo co nejdále páliť bez změny palebné posice. Dále musí vlastní posice děl vždy zůstat nepříteli utajena co nejdéle, neboť jest jisto, že upoutají na sebe zaslouženou pozornost nepřátelské palby.

Hlavní působnost zahájí děla při vyražení k útoku. Možno-li, prodlouží neutralisaci provedenou ostatním dělostřelectvem na místa velmi nebezpečná, až těsně do zteče vlastní pěchotou.

Dále musí přísně střežiti bitevní pole a ihned, jak na rozkaz velitele praporu, tak na žádost pěchoty, jakož i z vlastní iniciativy, páliť a umrtviti všechna místa odporu, kulomety, kulometná hnízda, doprovodné zbraně nepřítelovy, útočné vozy a pod., neboli všechny malé odpory, které brání rychlému postupu pěchoty. Výjimečně snad mohou děla páliť na úsek zákopu velmi důležitý, který jest nutno neutralisovati, a to, mají-li hojnost střeliva. Tento případ bude vždy ojedinělý. Pokud se týče nepřátelských letadel, ta jsou střežena těžkými kulomety velké ráže, které však — kromě tohoto hlavního úkolu — mohou svá ústí obrátiti k přímé pomoci svým prvním liniím na cíle, které mají děla.

Za postupu vždy musí jedno z děl býti pohotově, aby vyhovělo rozkazům velitelovým i žádostem pěchoty. Kromě toho, poněvadž delším bojem nebudou pojítka tak přesně působiti a velitel děl v týlu bojové linie anebo na pozorovatelně velmi snadno může přehlédnouti celý bitevní úsek praporu nebo i praporů sousedních, musí velitel děl sám ze svého vlastního popudu zahájit palbu, a to hlavně na kulometná hnízda, doprovodné zbraně, tanky a na protiútoky.

Poněvadž děla přímého doprovodu mají jen omezené množství střeliva, mohou ničiti jen cíle malé, prostorově hodně omezené, tak jak jsem je výše vyjmenoval. Na velké odpory, drátěné překážky, střelecké zákopy, palbu přehradnou a pod., nestačí, a to také nebudou jejich úlohou. Poněvadž však jsou v nejtěsnějším styku s pěchotou, jakož i s jejími veliteli v boji a sám velitel čtyř děl nebo baterie přijímá žádosti pěchoty, které doplňuje svým vlastním pozorováním, bude velmi důležité, aby v zájmu pěchoty zůstal v nejtěsnějším spojení s ostatním dělostřelectvem divise, hlavně s dělostřelectvem při-

⁴⁾ V celé další práci užívám pro doprovodnou zbraň výrazu dělo, ač vím, že zbraň tato bude míti vlastnosti kanonu i houfnice; činím tak jen pro zkrácení názvu.

mé podpory tak, aby mu mohl předati nutné žádosti o podporu, nebo sám řídití jeho palbu. Jest to i ve vlastním zájmu dělostřelectva přímého doprovodu, ježto na ně často upoutá nepřátelské dělostřelectvo svoji pozornost, a tu mu bude nezbytně třeba ochrany vlastního, protibaterijního dělostřelectva.

Děla chrání svou palbou umísťování a postup vlastních těžkých kulometů. Tuto úlohu může velmi vhodně provést též četa kulometů velké ráže. Naopak zase při postupu a umísťování děla jest nezbytno, aby bylo chráněno těžkými kulomety. Nikterak nebude na škodu, bude-li dělu (četě děl) přidáno jedno družstvo pěchoty s lehkým kulometem. Je-li obava před náhlými nepředvídanými přepady, nebo jsou-li značné obtíže terénní, možno přidati i více pěchoty. Tato pěchota má úlohu přímé ochrany, jakož i pomoci při pohybu děla na bojišti.

Za pronásledování budou děla stále pohotově, aby ihned mohla podporovati svou pěchotu. K zasažení tu dojde většinou z popudu velitele děl. Bude-li postup pronásledovací pomalý, budou moci děla postupovati střídavě skoky tak, aby vždy jedno mohlo páli. Ovšem, změní-li se pronásledování v rychlý postup, nezbude mnoho času na umísťování děl a děla budou následovati co nejblíže za bojovým sledem pěchoty, pravděpodobně skoky z jedné výhodné posice (t. j. býti v přímé blízkosti dobrých pozorovatelů) do druhé, vždy připravena ihned zaujmouti palebné postavení.

Zastaví-li se útok, děla podporují a chrání rozmísťování pěchoty a hlavně těžkých kulometů; za jejich ochrany potom hledí pěchota sama pro sebe najíti nejvhodnější místa. Těžko ovšem bude provést větší přesuny dříve, nežli nastane noc.

Před příchodem noci musí velitel děl znáti důležitá a citlivá místa jak nepřátelská, tak vlastní, aby v případě nočního boje mohl na ně působiti.

Po celou dobu boje má býti velitel děl pohotově, aby působil ve prospěch sousedních jednotek nejen na rozkaz, nýbrž i z vlastního popudu, vyžaduje-li toho vážná situace, jakož i na žádost sousedních jednotek samých.

Při útoku na frontě opevněné, ustálené, bude pravděpodobně méně činnosti než za útoku ve válce pohybné, přesto však činnost dělostřelectva přímého doprovodu bude velmi důležitá, ač se většinou bojuje za mohutné palby silného, těžkého dělostřelectva obou stran.

Za dělostřelecké přípravy nebude ve většině případů dělostřelectvo přímého doprovodu páliť proto, že by tím předčasně prozradilo svoje umísťování a bylo zničeno dříve, nežli jest ho třeba. Výjimečně bude snad střeliti, půjde-li o zničení (umlčení) nebezpečných nepřátelských kulometů v přímé blízkosti vlastních linií.

Při vyrazení k útoku střeží děla bojiště hlavně své jednotky, jakož i svých sousedů, a páli na každý odpor, který brání postupu, buď na rozkaz, nebo na žádost a konečně i z vlastní iniciativy. Může dostati úlohu, aby udržovalo neutralisaci zvláště důležitých odporů (zbraní), která byla zahájena dělostřelectvem přímé podpory, od přenesení palby tohoto dělostřelectva až do zteče.

Cíle budou tytéž jako při útoku v pohybné válce. Budou však ve většině případů lépe známy nebo předvídané, ale též lépe maskovány a opevněny (kryty). Důležitá činnost bude ničení protiútoků nepřítelových. Spotřeba střeliva tedy bude větší, bude však lepší zásobování střelivem, a dělo může míti u sebe nebo nablízku sklad

Podpora pěchoty za útoku musí býti rychlá a v každém případě. Proto postup bude se diti střídavě, skoky. Bude nesnadný pro rozvrácenost terénu.

Součinnost dělostřelectva přímého doprovodu s ostatním dělostřelectvem musí býti v tomto případě útoku velmi těsná, neboť nepůjde jen o předávání prání a potřeb pěchoty, pokud se týče dělové palby,⁵⁾ nýbrž i o ochranu proti nepřátelskému dělostřelectvu, které bude mnohem dotěrnější a mohutnější než ve válce pohybné.

O letectvo se postarají kulomety velké ráže, které kromě tohoto úkolu najdou řadu vhodných cílů v prvých nepřátelských liniích.

Úloha dělostřelectva přímého doprovodu za pronásledování odpovídá formě boje ve válce pohybné. Stejně bude při zastavení útoku a rozmisťování na obsazeném terénu.

Nutno však poznamenati, že během celého útoku bude nutno udržovati co nejtěsnější součinnost jednotlivých čet děl, jakož i baterií a vzájemně z vlastního popudu podporovati sousední jednotky. Tato podpora jest proto snadnější, poněvadž přikázané úseky jsou úzké a děla — alespoň v prvých fázích útoku — většinou mají hojnost střeliva.

Zbývá ještě stanoviti, čeho bude pěchota požadovati od dělostřelectva přímého doprovodu v boji na ustálené frontě a v boji obranném.

Na frontě ustálené mohou se děla přímého doprovodu vhodně zúčastniti ničení zvláště nepříjemných a dotěrných kulometů, děl a pod. Jinak se jich většinou užije jako palebné zálohy. Musí znáti všechna nebezpečná místa, na která může nepřítel podniknouti útok, jakož i umístění těch nepřátelských zbraní, které mohou vlastnímu vojsku škoditi a jsou v jejich akčním rayonu.

Musí své palby užívati velmi pozorně, aby svým vlastním částem pěchoty nezpůsobila škod zasažením nepřátelské protibaterijní palby. Proto si připraví plán palby, a budou ji prováděti v období klidu, jakož i různé varianty pro případ nepřátelského útoku buď částečného, nebo všeobecného. Plán palby musí nejen vyhovovati práním pěchoty, nýbrž řídí se i pokyny velitele divisního dělostřelectva.

Kromě toho budou zároveň velmi vhodně působiti při přepadech, poněvadž jsou velmi těsně spojena s pěchotou a poněvadž jsou velmi přesná.

Kulomety velké ráže nedovolí letadlům sestoupiti níže, aby nemohla pozorovati a fotografovati. Dále se mohou podle svých možností zúčastniti veškeré činnosti děl.

V b o j i o b r a n n é m, právě jako ostatní zbraně praporu, snaží se i dělostřelectvo přímého doprovodu svojí palbou způsobiti nepříteli co největší škody.

Pravděpodobně zahájí činnost podle plánu palby, napřed připraveného a přizpůsobeného palbě ostatních zbraní. Půjde hlavně o nepřátelské kulomety, t a n k y a jiné nepřátelské doprovázející zbraně. Nebo zahájí též palbu proti pěchotě příliš dotěrné, nebo aby podpořovala společně s kulomety vyrazení k menším protiútokům. Tato palba bude míti velký morální vliv na obránce, ale drtivý účinek na útočnost nepřítelovu. Jest velmi dobře známo, jak nepříznivě působí výbuchy granátů, pálených z malých vzdáleností. Palba bude dosti hustá, poněvadž děla budou skoro vždy míti dostatek střeliva v přímé blízkosti; palbou střeží i úseky sousedních jednotek.

⁵⁾ Na mnoho cílů dělostřelectvo přímého doprovodu nestačí pro jejich pevnost, proto bude třeba, aby dělostřelectvo přímé podpory často zasahovalo.

V obranném boji dá velitel děla (čty) ostřelovati jednotlivé cíle většinou z vlastní iniciativy, hlavně pro obtíže spojovací, pro mizivost cílů, nebo vzhledem k rychlosti úderů (na př. tanků neb jiné zbraně na pásech). Takovým obrněným zbraním bude doprovodné dělo nebezpečným a odvážným nepřítelem. Všechna působnost děl bude těsně souviseti s činností ostatního dělostřelectva divise, hlavně aby se ušetřilo a účelně užilo střeliva.

Kulometry velké ráže brání úsek proti nepřátelskému letectvu. Kromě toho se účastní obrany podle svého plánu palby asi tak, jako doprovodná děla. Hlavně však svými ocelovými střelami působí proti tankům, dále umlčují nepřátelské kulometry a pálí na nepřátelskou pěchotu.

Při ústupu bude nutno zbytečně nevydávati děl zkáze nebo zabrání. Za tím účelem bude třeba přidati dělu (četě děl) trochu pěchoty s lehkým kulometem. Jinak jest třeba, aby děla včas opustila svoji posici za ochrany kulometů a umístila se na druhé linii a odtud pomáhala drtiti postupujícího nepřítele a chrániti zbytky své části za ústupu. Tento zpětný pohyb děl bude však pozorován sousední vlastní pěchotou a jistě nebude míti příznivého vlivu na její vytrvalost. Tomu se může ovšem velmi nesnadno zabrániti, a tak, jako na jedné straně dělo svou palbou znamenitě podporuje a udržuje morální stav obránců na značné výši, naopak svým ústupem a hlavně zmlknutím bude míti neblahý vliv na svou pěchotu. Právě tak bude nutno dříve ustoupiti s kulometry velké ráže. Obě zbraně po zaujetí nových posic brání postupu nepřítelovu palbou na tytéž cíle, jako za obrany své původní posice.

(Budoucně dále.)

Podplukovník int. JOSEF HOLDA:

Materiální situace rakousko-uherské armády na sklonku světové války.

(Dokončení.)

Podle těchto zásad byly vypracovány pro obsazené území v Itálii velmi obsáhlé a důkladné pokyny.

Konečně je nutno uvést v hlavních rysech instrukci, kterou vydalo v únoru 1917 rakousko-uherské ubytovací (etapní) oddělení 14 v Krystynopolu pro jarní osev v své oblasti:

„Aby armáda mohla čeliti s úspěchem hospodářským poměrům, jest nutno, aby jarní osev byl proveden co nejdokonaleji.“

Povinností všech velitelů bude, aby zemědělské práce podporovali a kontrolovali. Přitom buď vrcholným principem: obděláti mnoho půdy a dobře, rozdělití pracovníky účelně a spravedlivě, neprotežovati ani velkostatkáře, ani maloročníky, ani národnosti, ani konfese.

K úpravě jarního osevu se nařizuje:

A. Operační pásmo.

1. Organisovati, řídit a kontrolovati jarní osev náleží divisním velitelstvím.

2. Sklizeň musí zajistiti při nejmenším potřebu civilního obyvatelstva.